

Juha Kilponen
Suomen Pankki

Voidaanko fiskaalisella devalvaatiolla tai sisäisellä devalvaatiolla parantaa Suomen talouden kilpailukykyä?

Helsinki, Economicum
30.11.2015

Mielipiteet ovat kirjoittajan omia eivätkä välttämättä edusta Suomen Pankin näkemystä

Määritelmiä

- **Fiskaalinen devalvaatio:** finanssipoliittinen toimenpide, missä vaikutukset reaalitalouteen olisivat samankaltaiset kuin perinteisessä nimellisen valuuttakurssin devalvaatiossa (Farhi et. al., 2014)
 - Poliitiikka on verotuloneutraali, julkisen talouden tasapaino ei muutu
- **Sisäinen devalvaatio:** toimenpide jolla pyritään parantamaan teollisuuden kannattavuutta alentamalla työvoima- ja muita kustannuksia
 - Lähtökohtana ei ole oletusta että politiikka olisi julkisen talouden kannalta neutraali

Historiaa ja kokemuksia

- **Keynes (1931):** Tuontitullit ja vientituki tai palkkaverotuksen keventäminen ja välillisen verotuksen kiristäminen
- **Fiskaalisia devalvaatioita:**
 - Tanska 1988, Ruotsi 1993, Saksa, 2007 ja Ranska 2012
 - Kaikissa ALV:n nosto ja palkkaverotuksen alentaminen
- **Sisäisiä devalvaatioita:**
 - Kreikka, Portugali, Espanja, Irlanti, Latvia, Suomi(?)
 - Toimenpiteet liittyneet samanaikaiseen julkisen sektorin rajuunkin tasapainottamiseen

Kirjallisuutta yleisen tasapainon mallien simuloinneista

- Esim. European Commission, 2013, Koske, 2013, Engler et. al, 2014, Varga-in't Veld, 2014, Farhi et. al 2014, Kilponen ja Vilmunen, 2007, Tervala, 2015.
- Tulosten kannalta keskeistä on se:
 - Miten fiskaalinen devalvaatio on implementoitu (pysyvä, väliaikainen, instrumentit)?
 - Mitä oletetaan hintojen ja palkkojen joustavuudesta?
 - Mitä oletetaan rahapolitiikan reaktiosta?
 - Talouksien avoimuus, hintajoustot, jne...
- **Tyypillinen tulos:** Fiskaalisten devalvaatioiden vaikutukset työllisyyteen ja tuotantoon ovat positiivisia mutta varsin pieniä

Aino mallisimuloinnit I

- Simuloinneissa on käytetty Aino mallin ensimmäistä versiota (Kilponen-Kinnunen-Ripatti, 2006)
- Yleisen tasapainon malli, joka kalibroitu Suomen taloudelle
- Uusi-Keynesiläinen avotalouden makromalli
- Jäykät hinnat ja palkat, pääoman sopeutumiskustannukset
- Käytössä Suomen Pankissa erit. finanssipolitiikkaan ja ikääntymiseen liittyvissä simuloinneissa
- Ei ennustekäytössä

Aino mallisimuloinnit II

- Simuloinneissa keskitytään analysoimaan i) vaikutusten suuruusluokkaa ja ii) herkkyyttä oletuksille hintojen ja palkkojen jäykkyydestä
- Tulokset esitetään taso poikkeamina mallin pitkän aikavälin tasapainosta
- Oletetaan rationaaliset odotukset, täydellinen uskottavuus ja toimenpiteiden pysyvyys
- Lopuksi tarkastellaan simulointia missä yhdistetään fiskaalinen devalvaatio ja hyödykemarkkinoiden kilpailullisuuden lisääminen

Puhdas fiskaalinen devalvaatio

- Arvonlisäveron tuottoa nostetaan prosenttiyksiköllä suhteessa yksityisen sektorin kulutuksen arvoon
- Työnantajien sosiaaliturvamaksuja alennetaan noin 1,8 prosenttiyksikköä
- Näillä oletuksilla julkisen sektorin nettoluotonanto pysyy liki muuttumattomana
- Muu finanssipolitiikka muuttumaton, nimelliskorko ei muutu
- Oletetaan että muutokset ovat pysyviä (vrt. Farhi et. al.)

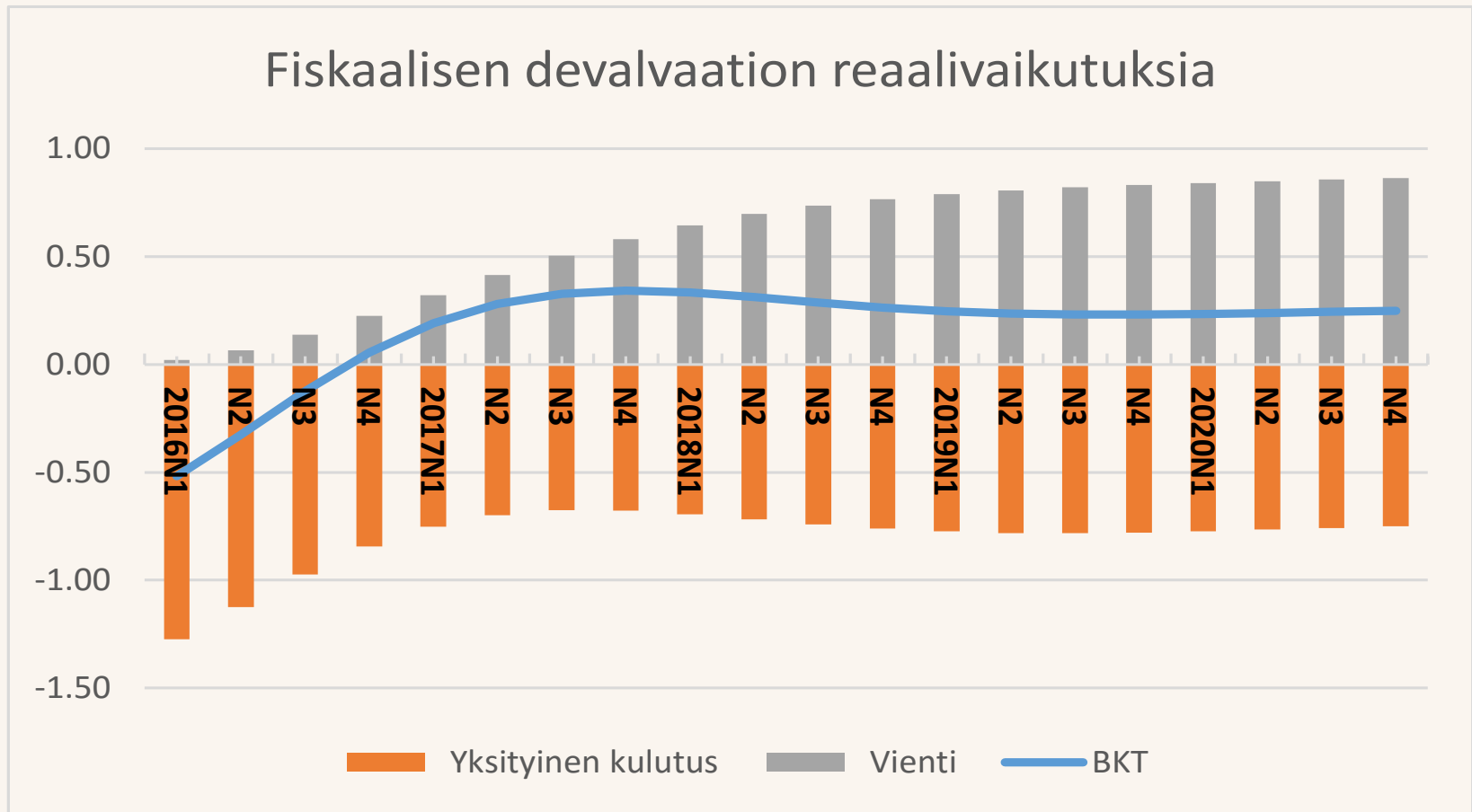
Vaikutuskanavat

- Sosiaaliturvamaksujen alennus alentaa yrityksen työvoimakustannuksia ja lisää työnkysyntää
- ALV:n nosto leikkaa kulutuskysyntää, nostaa vapaa-ajan suhteellista hintaa ja supistaa työntarjontaa
- Työvoimakustannusten alennus parantaa kilpailukykyä kun kotimaisen tuotannon hinnat alenevat
- Vientisektori hyötyy koska se käyttää kotimaista tuotantoa vientituotteiden valmistuksessa, vientihinnat alenevat ja vienti kasvaa
- **Jäykät hinnat ja palkat:** palkat ja hinnat sopeutuvat hitaasti uuteen tasapainoon

Reaalitalouden ja hintojen sopeutuminen

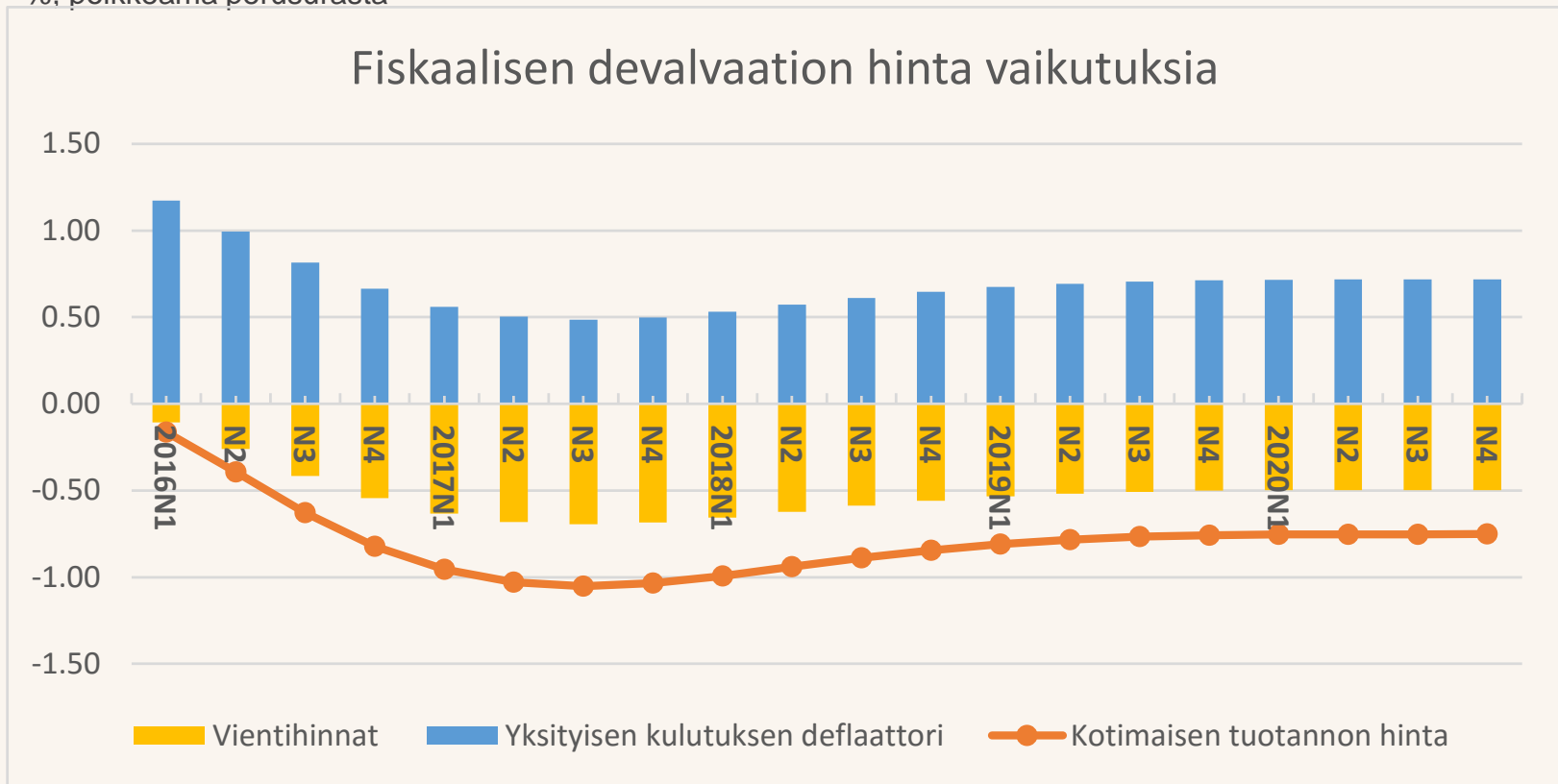
%, poikkeama perusurasta

Hintojen sopeutuminen

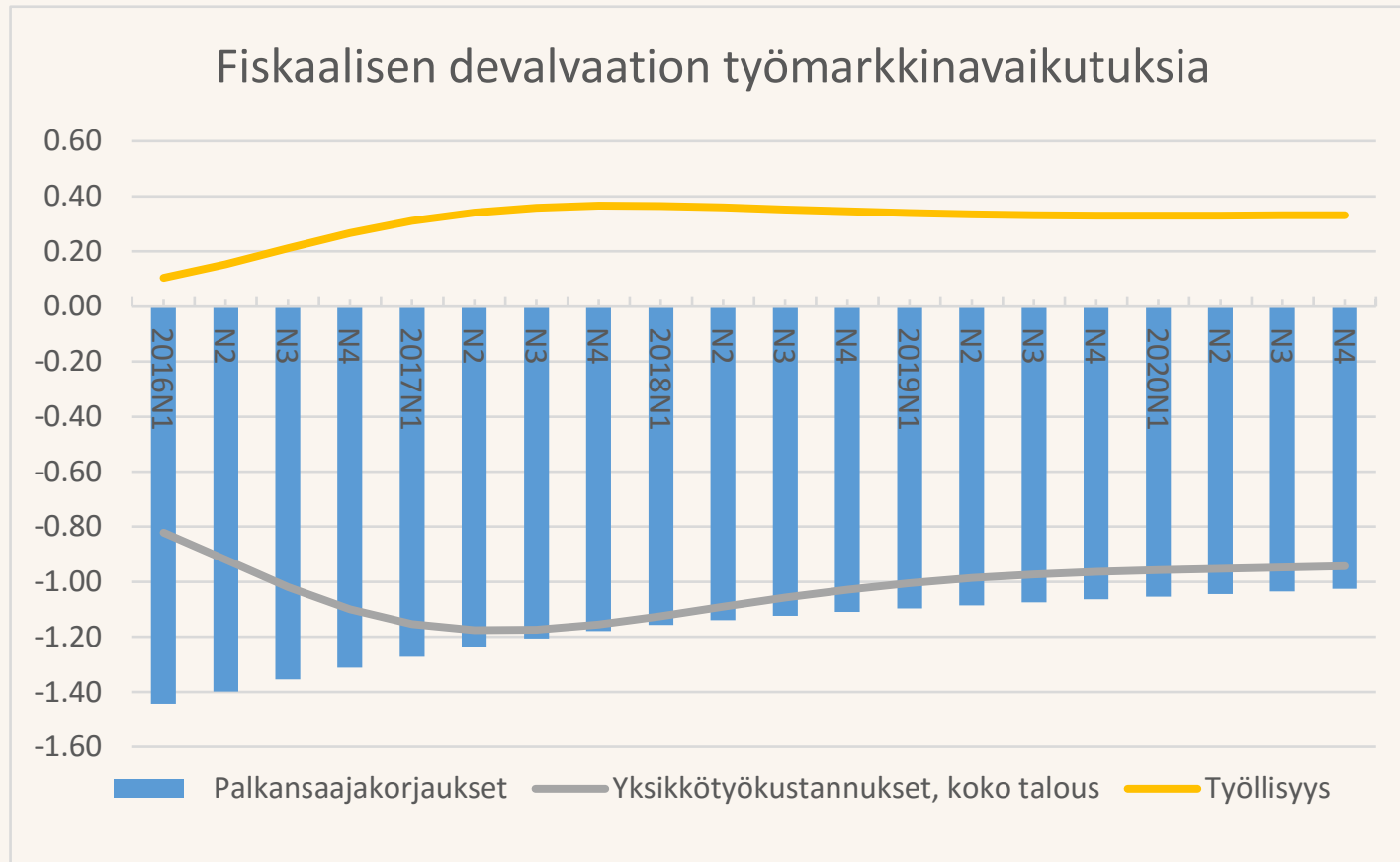
% poikkeama perusurasta

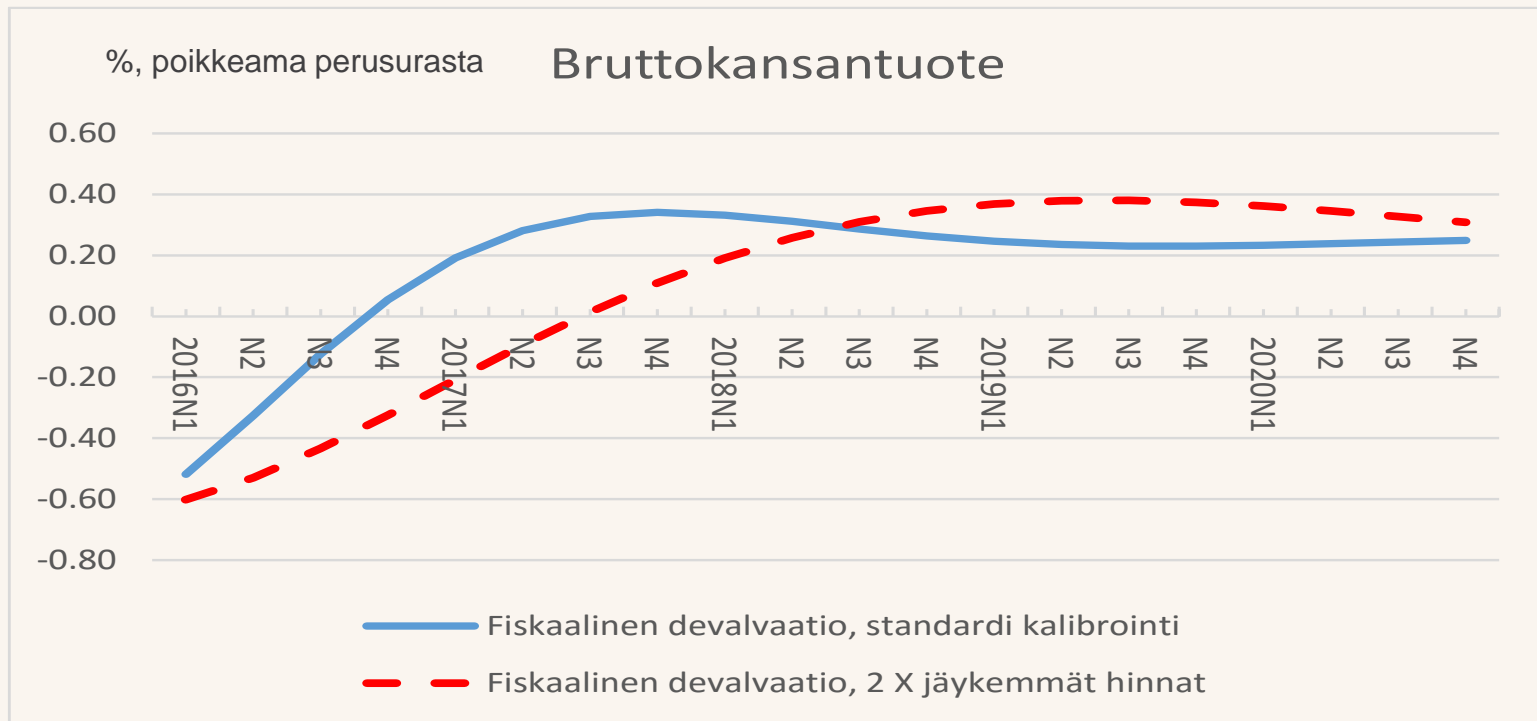

Työmarkkinoiden sopeutuminen

%, poikkeama perusurasta

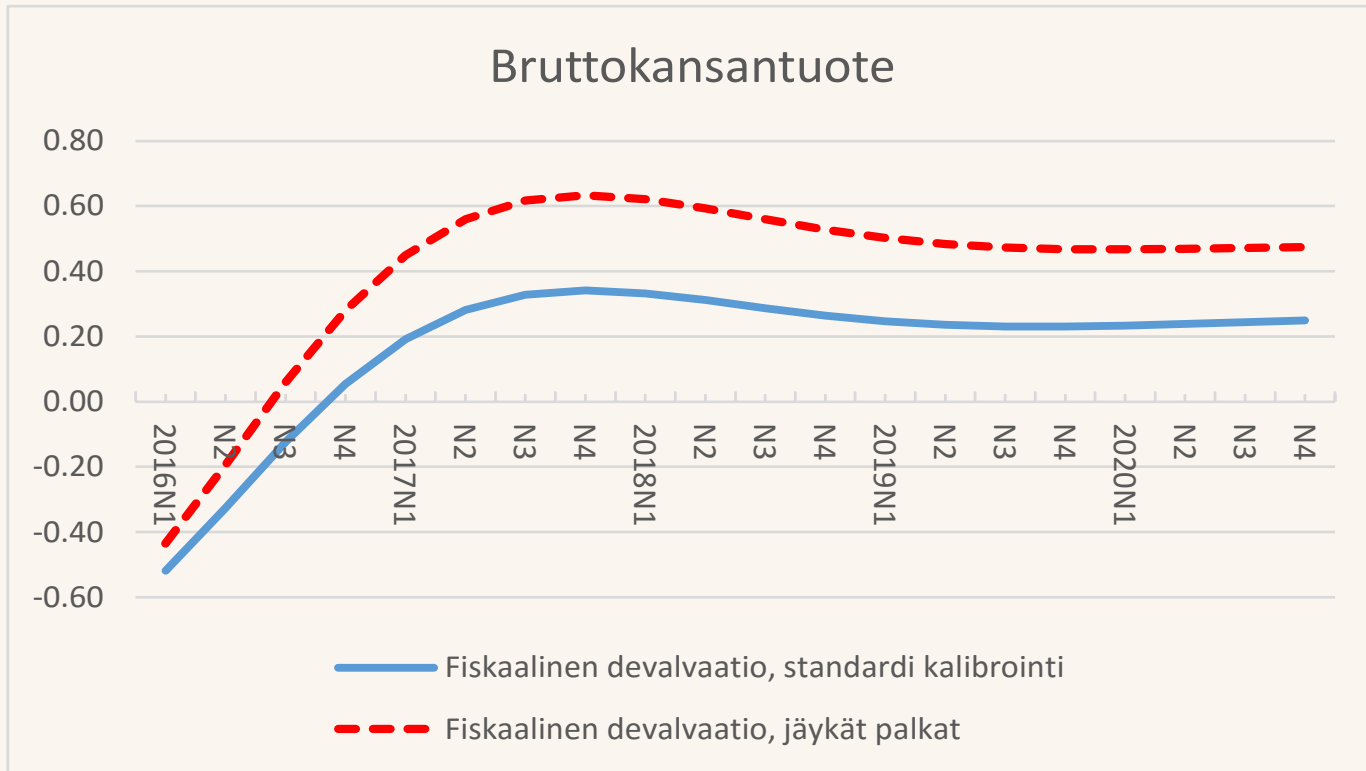
Hintajäykkyyksien merkitys

- BKT:n elpyminen kestää pidempään
- Syy: myös vientihinnat reagoivat hitaasti ja vienti piristyy pidemmällä viiveellä

Palkkamaltin merkitys

%, poikkeama perusurasta

- Jos taloudessa palkat sopeutuvat hitaammin, BKT vaikutus nopeampi

Keskeisiä huomioita

- Verotuloneutraali fiskaalinen devalvaatio kohentaa hintakilpailukykyä lyhyellä aikavälillä sitä enemmän mitä joustavammat ovat kotimaiset hinnat
- Myös ”palkkamaltti” kohentaa vaikutuksia
- Vaikutukset työllisyyteen ja tuotantoon lopultakin varsin pieniä, tavoitellun kilpailukykyloikan saavuttaminen vaikeaa
- Tarve muillekin ”rakenteellisille” uudistuksille ilmeinen

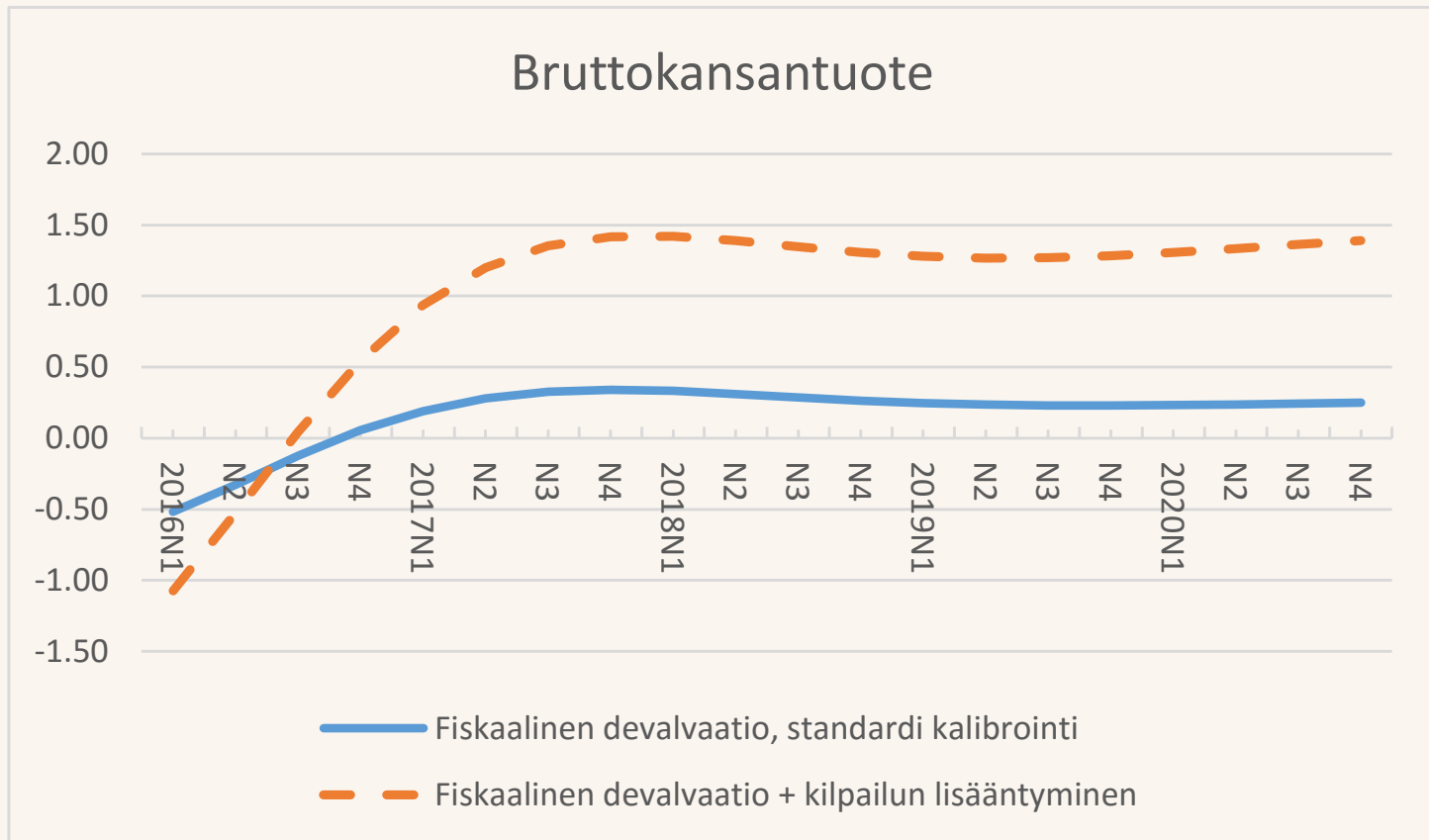
Fiskaalinen devalvaatio + hyödykemarkkinoiden kilpailun lisääminen

- Fiskaalisen devalvaation lisäksi oletetaan että kilpailun lisääntyminen alentaa pysyvästi kotimaisen tuotannon hintamarginaaleja 25%
- BKT supistuu aluksi varsin voimakkaasti
 - Yksityinen kulutus supistuu aluksi voimakkaasti
- Pidemmällä aikavälillä BKT jää selvästi perusuran yläpuolelle
 - Vähemmän monopolivoimaa -> vähemmän distortioita
 - Reaalinen valuuttakurssi muuttuu ”pysyvästi”

Fiskaalinen devalvaatio + hyödykemarkkinoiden kilpailun lisääminen

%, poikkeama perusurasta

Lopuksi

- Laskelmat suuntaa-antavia
 - Mitä jos muutkin maat tekevät samoin?
- Pelkkä fiskaalinen devalvaatio ei ratkaisisi Suomen kilpailukyky ongelmaa
 - Välillinen verotus kansainvälisesti korkea jo nyt
- Vaikutuksia voidaan tehostaa rakenteellisilla uudistuksilla ja palkkamallilla

Kiitos!

www.bof.fi

www.eurojatalous.fi